

ИСПОЛНИТЕЛЬНЫЙ КОМИТЕТ
ЕКАТЕРИНИНСКОГО СЕЛЬСКОГО
ПОСЕЛЕНИЯ
НОВОШЕШМИНСКОГО
МУНИЦИПАЛЬНОГО РАЙОНА
РЕСПУБЛИКИ ТАТАРСТАН

423196, РТ Новошешминский район с.
Сл.Екатерининская, ул. Приовражная д. 9.

ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ЯҢА ЧИШМӘ
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ
ЕКАТЕРИНА АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ
БАШКАРМА КОМИТЕТЫ

423196, РТ Яңа Чишмә районы, Екатерина
Бестәсе авылы, Приовражная урамы, 9

Тел. (8-4348) 3-67-36, факс:(8-4348) 3-67-36. Ekat.Nsm@tatar.ru

ПОСТАНОВЛЕНИЕ

КАРАР

2024 елның 27 маендагы

№ 10

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл
жирлегендә жирләү һәм күмү эше турында

1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы федераль законнар нигезендә "Күмү һәм күмү эше турында", 2003 елның 6 октябрендәге «Жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 131-ФЗ номерлы Россия Федерациясендә, «Үлгәннәрне күмү буенча хезмәтләр күрсәтүгә гражданнарның хокуклары гарантияләре турында» 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы, «Федераль законны гамәлгә ашыру чаралары турында» Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 18.05.2007 № 196 карары белән «Күмү һәм күмү эше турында» Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлеге Уставы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлеге башкарма комитеты карар итте:

1. Расларга:

Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлегендә №1 нче кушымта нигезендә жирләү һәм күмү эше турында нигезләмә;

№2 нче һәм №3 нче кушымта нигезендә, жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнган исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр.

2. «Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының «Екатерина авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә жирләү эшен оештыру турындагы нигезләмәне раслау хакында» Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлеге Башкарма комитеты 12.12.2016 № 14 карары үз көчен югалткан дип танырга.

3. Әлеге карарны «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә «Татарстан Республикасы хокукый мәгълүматының рәсми порталы» нда бастырып чыгарырга: <https://pravo.tatarstan.ru> һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация челтәрендә Татарстан Республикасы муниципаль берәмлекләре Порталында Яңа Чишмә муниципаль районының рәсми сайтында: «<https://novosheshminsk.tatarstan.ru>».

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көнненнән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен тикшереп торуну үз өстемдә калдырам.

Татарстан Республикасы
Яңа Чишмә муниципаль районы
Екатерина авыл жирлеге
Башкарма комитет жетәкчесе

О.В. Смурыгина

Карарга №1 нче нигезләмә
Екатерина авыл җирлегенә башкарма
комитеты карары белән Татарстан
Республикасы Яңа Чишмә
муниципаль районы
2024 елның 27 маендагы №10

Нигезләмә Екатерина авыл җирлегендә җирләү һәм күмү эше турында Татарстан
Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы

1.1. Гомуми нигезләмәләр

1.1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл җирлегендә (алга таба - Нигезләмә) күмү һәм күмү эше турындагы нигезләмә "Җирләү һәм күмү эше турында" 1996 елның 12 гыйнварындагы 8-ФЗ номерлы (алга таба - 8-ФЗ номерлы Федераль закон), "Россия Федерациясендә җирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында" 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы федераль законнар, "Үлгән җирләү буенча хезмәт күрсәтүләр гарантияләре турында" 1996 елның 29 июнендәге 1001 номерлы Россия Федерациясе Президенты Указы, "Җирләү һәм күмү эше турында" Федераль законны гамәлгә ашыру чаралары турында" Татарстан Республикасы Министрлар Кабинетының 2007 елның 18 маендагы 196 номерлы карары, Яңа Чишмә муниципаль районының рекле авыл җирлегенә һәм Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы территориясендә җирләү тәртибен җайга сала.

1.2. Әлеге Нигезләмә максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

якын туганнар - турыдан-туры өскә таба һәм аска таба сузылган линия буенча туганнар (ата-аналар һәм балалар, бабайлар, әбиләр һәм оныклар), шулай ук тулысынча һәм тулы булмаган (өтиләре яисә әниләре урта булган) абый-эңеләр һәм апа-сеңелләр, уллыкка алынган, уллыкка алучылар;

дин зираты - үлгән яисә үлгән кешеләрне (алга таба - үлгән) җирләү өчен билгеләнгән зират (жәмәгать зираты участогы), тиешле дини йолаларны үтәп, бер конфессиягә караган зират (каберлек);

жәмәгать зиратының хәрби участогы - үлгән хәрби хезмәткәрләрне һәм аларга тиңләштерелгән категориядәге гражданны күмү өчен билгеләнгән жәмәгать зираты участогы;

җирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлегенә - җирләү эше мәсьәләләре буенча махсулаштырылган хезмәт күрсәтә торган хезмәтләр исемлегенә, җирләү вакытында дәүләт гарантияләрен тәэмин итү максатларында түләүсез нигездә күрсәтелә;

күмү зонасы - зиратның һәм (яисә) крематориянең күмү гамәлгә ашырыла торган функциональ-территориаль зонасы;

катафаль ташулар - мәет калдыкларын яки үлгән, җирләнгән продукцияне һәм күмүдә катнашучыларны катафаль транспортта йөртү;

зират - үлгәннәрнең мәетләрен һәм мәетләрен күмү өчен билгеләнгән җирләү объекты;

буш күмүләр өчен ябык зират - яңа урыннар булдыру өчен тулысынча файдаланылган зират;

зират чоры - аның ахырында күмелгән гәүдәне минеральләштерү тәмамлана һәм тугандаш кабергә икенче күмү рәхсәт ителә торган вакыт;

колумбарий - бина, аның өлеше яисә көл яисә көл белән чүп савытлары күмү өчен билгеләнгән корылма;

кремация - үлгән кешенең калдыкларын утка тапшыру;

күмү урыны - үлгәннәрнең мәетләрен яисә мәетләрен күмү өчен билгеләнгән күмү

объекты пространствосының бер өлеше;

жирләү урыны - һалак булганнарның мәетләрен күмү буенча йола гамәлләрен үткөрү өчен билгеләнгән, әхлак, санитария һәм экология таләпләре нигезендә махсус оештырылган мәет, көл һәм көл салынган чүп савытлары пространствосының бер өлеше;

минерализация - жирләнгән жисемнең аерым химик элементларга һәм гади химик кушылмаларга таркалу процессы;

кабер - колумбарийдан башка жирдә жирләү өчен кишәрлектә, склепта, башка ритуаль корылмада урнашкан һәм үлгән кешенең мәетен табутта яки аннан башка күмү өчен билгеләнгән урын яисә көлле урна;

кабер коймасы - кабер участогы периметры буенча урнаштырыла торган линия корылмасы;

намогик корылма - үлгәннәрнең истәлеген мәңгеләштерү өчен билгеләнгән һәм күмү урынында урнаштырыла торган мемориаль мәғлүматны үз эченә алган архитектура-скульптур корылма (кабер ташлары);

жәмәгать зираты - үлгән кешеләрне күмү өчен, аларның ихтыяр белдерүләрен исәпкә алып яки күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт карары буенча урыннар каралган зират;

жирләү билгеләнешендәге объект - шәһәр төзелеше яки архитектура комплексы, яки халыкка ритуаль хезмәт күрсәтү өчен билгеләнгән объект, территория яисә участок (зират, крематорий, колумбарий һ.б.);

ялгыз күмү урыны - үлгән кешене, шул исәптән шәхесе эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән кешене күмү өчен бирелә торган жирләү билгеләнешендәге объект территориясендәге участок;

күмү - Россия Федерациясенең норматив хокукый актларында билгеләнгән тәртиптә, жирне, утны яисә суны биру юлы белән, горөф-гадәтләр һәм традицияләр нигезендә үлгән гәүдәне, калдыкларны, көлне күмү буенча йола гамәлләре;

жирләү - үлгән туганнарын элек күмгән урында үлгән кешене билгеләнгән тәртиптә бирелгән урында жирләү;

туганнар - туганлыкта торучы якин туганнардан тыш, барлык башка затлар;

туганлык урыны - үлгән кешенең туганы (һәм) элек күмелгән күмү объектын территориясендә кишәрлек;

санитар-яклау зонасы - киңлеге Россия Федерациясенең норматив хокукый актлары белән билгеләнә торган зират һәм (яисә) крематория һәм торак (селитеб) яисә сәнегәт төзелеше арасында функциональ-территориаль зона;

жирләү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт - жирле үзидарә органы тарафыннан оештырыла торган, жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрен гарантияләнгән исемлеген түләүсез нигездә күрсәтә торган оешма;

күмү турында таныклык - күмү турында белешмәләр булган һәм күмү урыны өчен җаваплы зат булган һәм аны алга таба күмү урынын файдалану хокукын раслый торган документ;

эксгумация - суд-медицина яки криминалистик экспертиза өчен жирләү урыныннан үлгән кешенең мәетен алу яки күчәрәп күмү өчен.

2. Мәет күмү гарантияләре

2.1. Үлгән кешене күмү бурычын үз өстенә алган үлгән затның яисә вафат булган затның якин туганнарына, башка туганнарына, законлы вәкиленә, никахны күмү буенча хезмәтләр исемлегенең түбәндәге бушлай нигезендә күрсәтү гарантияләне:

- 1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- 2) күмү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны биру һәм китерү;
- 3) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) зиратта (крематорийда) йөртү;
- 4) күмү (урнаны алга таба көл белән биру белән кремация).

2.2. Ир яисә хатын, якин туганнары, башка туганнары йә үлгән законлы вәкил булмаганда яисә алар күмү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда, шулай ук, үлгән кешеләрнең шәхесе ачыкланмаган очракта, күмү буенча хезмәтләр түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү;
- 2) тән нурланышы;
- 3) табут бирү;
- 4) үлгән кешене зиратта (крематорийда) йөрткәндә;
- 5) күмү.

Йортта, урамда яисә башка урында вафат булучыны, шәхесенең эчке эшләр органнары билгеләгәннән соң, күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан, әгәр Россия Федерациясә законнарында башкасы каралмаган булса, үлем сәбәбе билгеләнгәннән соң өч тәүлек эчендә утыртыла.

Шәхес Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән срокларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлгән кешеләрне күмү күрсәтелгән органнарның мондый очракларда билгеле бер жәмәгать зиратлары участкаларында жиргә бирү юлы белән жирләү мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2.3. Мәет үлгән кешене жирләү йөкләмәсен үз өстенә алган затлар акчалары исәбеннән башкарылган очракта, күрсәтелгән затларга жирләү буенча хезмәт күрсәтүләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр күләмендәгә социаль пособие түләнә.

2.4. Жирләү буенча хезмәтләрнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр бәясә, Россия Федерациясенең Татарстан Республикасы буенча пенсия һәм социаль иминият фонды бүлегә, Татарстан Республикасының Тарифлар буенча Дәүләт комитеты белән килештереп, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитеты тарафыннан билгеләнә.

2.5 Мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге сыйфаты Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Башкарма комитетының карары белән расланган жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләргә туры килергә тиеш.

3. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлегә территориясендә жирләү эшен оештыру

3.1. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлегендә жирләү эшен оештыру Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлегә башкарма комитеты (алга таба - вәкаләтле орган) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

Шул ук вакытта жирләү һәм күмү эше өлкәсендә вәкаләтле органга Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлегә башкарма комитетының структур бүлекчәсә вәкаләтләрнең бер өлешенә (аерым вәкаләтләргә) бирү рәхсәт ителә.

3.2. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлегә территориясендә (алга таба - авыл жирлегә) бушлай жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күмү эше мәсьәләләре буенча махсуслаштырылган хезмәт башкара (алга таба - махсуслаштырылган хезмәт).

3.3. Вәкаләтле орган һәм махсуслаштырылган хезмәт үз эшчәнлекләрендә Россия Федерациясә законнарына, Татарстан Республикасы законнарына, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлегенең муниципаль хокукий актларына һәм күмү һәм күмү эше өлкәсендәгә башка норматив хокукий актларга таяна.

3.4. Авыл жирлеге территориясендә махсулаштырылган хезмәт эшчәнлеген оештыру өлгә Нигезләмә һәм жирләү эше өлкәсендә башка норматив хокукий актлар нигезендә гамәлгә ашырыла.

3.5. Жирләү эшен финанс белән тәмин итү, атап өйткәндә зиратларны карап тоту мәсьәләсе, Россия Федерациясе һәм Татарстан Республикасы законнары, шулай ук Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлеге бюджеты акчалары исәбеннән гамәлгә ашырыла.

3.6. файдаланыла торган мөлкәтне биләү, аннан файдалану һәм аның белән эш итү жирләү һәм күмү эшен оештыру өлкәсендә Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары һәм Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлеге норматив хокукий актлары нигезендә гамәлгә ашырыла.

4. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлеге территориясендә ритуаль хезмәт күрсәтүләренә оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту өлкәсендәгә вәкаләтләр

4.1. Авыл жирлеге территориясендә ритуаль хезмәтләр күрсәтүне оештыру һәм күмү урыннарын карап тоту өлкәсендә вәкаләтле орган вәкаләтләренә түбәндөгеләр керә:

1) жирләү өлкәсендә бердәм муниципаль сәясәтне гамәлгә ашыру һәм авыл жирлеге территориясендә жирләү эше;

2) Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлегенә жирләү һәм күмү мәсьәләләре буенча Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары, муниципаль хокукий актлар таләпләренә авыл жирлеге территориясендә үтәлешен тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

3) жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген түләүсез нигездә махсулаштырылган хезмәт күрсәтүне тикшереп торуну гамәлгә ашыру, шул исәптән жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына таләпләренә үтәүне;

4) Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл жирлеге республика башкарма хакимияте органнары һәм жирле үзидарә органнары белән жирләү һәм күмү өлкәсендә финанс, бюджет, инвестиция, бәя, тариф сәясәте һәм шәһәр төзелеше эшчәнлегенә мәсьәләләре буенча үзара хезмәттәшлек;

5) Россия Федерациясе Пенсия һәм социаль иминләштерү фондының Татарстан Республикасы буенча бүлгә, Татарстан Республикасы Дәүләт комитеты белән женси мөнәсәбәтләр буенча хезмәт күрсәтүләренә гарантияләнгән исемлеге нигезендә түләүсез нигездә күрсәтелә торган хезмәт күрсәтүләренә тарифлар буенча билгеләү һәм килештерү;

6) жирләү һәм күмү эше мәсьәләләре буенча муниципаль хокукий актлар эшләү һәм үз компетенциясе чикләрендә кабул итү;

7) мәет жирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеген күрсәтү кысаларында эшләр башкаруга контракт (шартнамәләр) махсулаштырылган хезмәткә белән төзелгән юридик затлар һәм индивидуаль эшкарлар тарафыннан башкарылуны тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

8) авыл жирлеге территориясендә урнашкан жәмәгать зиратлары территориясендә житештерелгән барлык күмүләренә исәпкә алуны алып бару, шул исәптән күмүләренә теркәү китабын алып бару юлы белән;

9) күмү зоналарын билгеләү һәм жәмәгать зиратларында күмү (күмү) өчен урыннар бирү;

10) вафат булучыны күмү өчен зиратлар территорияләрендә бушлай бирелә торган жир участогы күләмен билгеләү;

11) авыл жирлеге территориясендә жәмәгать зиратларын ачу һәм ябу турында карарлар кабул итү;

12) яңа зиратлар төзү, киңәю, күчерү, гамәлдәге жәмәгать зиратларын ябу чараларын эшләү һәм гамәлгә ашыру;

13) зиратлардан һәм җирләү билгеләнешендәге башка объектлардан файдалануны тикшереп торуну гамәлгә ашыру;

14) җирләү билгеләнешендәге объектларны саклауны оештыру;

15) авыл җирлегә территориясендә җирләү эшен оештыру торышына еллык мониторинг үткөрү;

16) күмү эше мәсьәләләре буенча попечительләр (күзәтү) советлары төзү (аларны формалаштыру һәм вәкаләтләр тәртибен билгеләү белән);

17) җирләү һәм күмү эше өлкәсендәге мәсьәләләр буенча гражданның консультациясе һәм килүчеләрне кабул итү;

18) гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләр.

4.2. Махсуслаштырылган хезмәт түләүсез нигездә җирләү хезмәтләренә гарантияләнган исемлеген, шулай ук гамәлдәге законнар нигезендә башка вәкаләтләрне күрсәтә.

5. Күмү урыннары

5.1. Җирләү урыннары булып үлгәннәрнең гәүдәләрен (калдыкларын) күмү өчен зиратлары, үлгәннәрнең мәетен (калдыкларын) күмү өчен җыела торган җир участкаларының этик, санитария һәм экология таләпләре нигезендә бүленгән кишәрлекләре тора шулай ук үлгән кешеләрне күмү өчен билгеләнгән башка биналар һәм корылмалар.

5.2. Мәет җирләү урыннарын булдыру турындагы карар гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

5.3. Төзелә торган, шулай ук күмүнең гамәлдәге урыннары җимерелергә тиеш түгел һәм, хәрби күмүләрдән тыш, даими су басулар, җир тетрәүләрдән һәм башка стихияле бәла-казалардан соң, даими су басулар, сөргәннәр куркынычы янаган очракта, вәкаләтле орган карары буенча гына күчәрелергә мөмкин.

5.4. Авыл җирлегә территориясендәге иҗтимагый зиратлар ирекле җирләү өчен ачык, ябык булырга мөмкин.

5.5. Жәмәгать зиратлары территориясендәге күмү урыннары түбәндәгеләр булырга мөмкин:

- 1) ялгыз килеш;
- 2) туганнар;
- 3) диннәр;
- 4) мактаулы;
- 5) хәрби.

5.6. Авыл җирлегенең иҗтимагый зиратлары территориясендә хәрби каберлекләр (хәрби участкалар), бер дин (дин өйрәнү участкалары) үлгән мәрхүм күмү һәм күмү, шулай ук колумбарийлар өчен аерымланган җир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

Зиратның хәрби участкаларында күмү өчен 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясында күрсәтелгән гражданның категориясенә вафат булушының булуын раслый торган документлар бирелә.

5.7. Җирләү зонасы кварталларга һәм участкаларга бүленә.

5.8. Мәрхүмнең гәүдәсе белән табутны күмү өчен каберләр төзөгәндә, кабернең тирәнлеген җирле шартларга бәйле рәвештә (грунтның характерын һәм грунт суларын кую дәрәжәсен) билгеләргә кирәк. Шулай ук вакытта кабернең озынлыгы да ким булмаска тиеш.

2 метр, киңлеге - 1 метр, тирәнлеге - 1,5 метрдан ким түгел. Барлык очракларда кабер төбенең өслеге билгесә грунт сулары басып торы дәрәжәсеннән 0,5 метрга югарырак булырга тиеш.

5.9. Жирләү урыннары жәмәгать зиратын планлаштыру нигезендә бирелә. Жирләү урыннары арасындагы аерманың киңлеге 0,5 метрдан да ким була алмый.

5.10. Читән койма куйганда, зурлыгы бүленгән участокның норматив зурлыгына туры килергә тиеш. Койманың биеклегенә 1,5 метрдан артмаска тиеш. Үлэт корылмаларының биеклегенә артмаска тиеш

2,5 метр.

5.11. Зиратны планлаштыруны бозып күмү жайланмасы рөхсәт ителми, шул исәптән күмү урыннары арасында, юл читләрендә һәм санитар-яклау зонасы чикләрендә.

6. Ялгыз күмүләр

6.1. Ялгыз күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

6.2. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы авыл жирлегенә территориясендә ялгыз күмү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлегенә күләме 2,0 м 1,0 х 2,2 м (озынлыгы, киңлеге, тирәнлеге) тәшкил итә.

6.3. Ялгыз күмү урыны бирү турындагы гариза ире (хатыны), якин туганнары, башка туганнары яисә вафат булучының законлы вәкилләре тарафыннан тапшырыла, ә шундый затлар булмаганда, үлгән кешенә (алга таба - мәрәжәгать итүче) күмүне үз өстенә алган башка затлар булмаганда, турыдан-туры вәкаләтле органга мәрәжәгать иткәндә, ирекле рәвештә кәгазь чыганакта тапшырыла.

6.4. Ялгыз күмү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мәрәжәгать итүченең шәхесен таныкларчы документның күчermәсе (нигез кушымтасы белән);

2) мәрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ, әгәр ялгыз күмү урыны бирү турындагы гариза белән мәрәжәгать итүче вәкиле мәрәжәгать итүчегә мәрәжәгать итсә, шулай ук мәрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныкларчы документның күчermәсе (дәрәслек кушымтасы белән) мәрәжәгать итүче вәкиленә мәрәжәгать итсә;

3) үлем турындагы таныкларчының күчermәсен (нигез ташы кушымтасы белән);

4) кремация турында белешмә күчermәсе - кәллә урнаны күмгәндә (чынын теркәп, төргәк өчен);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт теркәве фактын раслый торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ.

6) шәхесен Россия Федерациясә законнарында билгеләнгән срокларда билгеләнмәгән вафат булганны күмүгә эчкә эшләр органнарының ризалыгын раслый торган документ.

7) мәрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

6.5 Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) юкка чыгарыла торган зират күмү өчен ябык;

2) гаризаны карау өчен кирәкле документларның чын исемнәрән тапшырмау;

3) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәслек булмаган мәгълүмат булу, ул аларның чынбарлыгында объектив рәвештә дәрәслекне раслауны кыенлаштыра.

6.6. Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрән күрсәтеп, ялгыз күмү өчен урын бирүдән нигезле баш тарта.

6.7. Ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

мәрәжәгать итүче белән берлектә зиратны күздә тотыла торган күмү урынының жир кишәрлеген бирү максатларында тикшерәләр;

ялгыз күмү өчен урын бирү турындагы карарны рәсмиләштерә;

күмү урынын күмүләрне теркәү кенәгәсендә теркәп бара.

6.8. Ялгыз күмү өчен урын биру яисә ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүче мөрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

6.9. Ялгыз күмү өчен урын биру яисә ялгыз күмү өчен урын бирүдән баш тарту турындагы карар мөрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь документ рәвешендә тапшырыла.

7. Туган жирләүләр

7.1. Туганнары жирләү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

7.2. Туганнары күмү урыннары ир белән хатынны, якин туганнарны һәм башка туганнарны күмү мөмкинлеген исәпкә алып бирелә.

7.3. Авыл жирлеге территориясендә тугандаш жирләү өчен бушлай бирелә торган жир кишәрлегенең күләме 2,0 м 2,5 м 2,2 м тәшкил итә (озынлыгы, киңлеге, тирәнлеге).

7.4. Туганнары жирләү өчен урын биру турындагы гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә кәгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

7.5 Туганнары жирләү өчен урын биру турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкклаучы документның күчермәсе (нигез кушымтасы белән);

2) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр туганлы жирләү өчен урын биру турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать итүчегә мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкклаучы документның күчермәсе (дәрәслек кушымтасы белән - чагыштыру өчен);

3) үлем турындагы таныклыкның күчермәсен (нигез ташы кушымтасы белән);

4) кремация турында белешмә күчермәсе - келле урнаны күмгәндә (чынын теркәп, төргәк өчен);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт теркәве фактын раслый торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкөртүгә ризалык.

7.6. Гаризаны карау, туганлы жирләү өчен урын биру турында яисә туганлы жирләү өчен урын бирүдән баш тарту турында карар кабул итү өлегә Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

8. Мактаулы күмүләр

8.1. Авыл жирлегенең жәмәгать зиратлары территориясендә үлүчеләрне күмү өчен Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә муниципаль районы, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районы Екатерина авыл жирлеге алдындагы аерым казанышлары булган урыннар (зоналар) төзелергә мөмкин.

8.2. Мактаулы күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

8.3. Мактаулы күмү урыннарында түбәндәге категориядәге гражданның күмү гамәлгә ашырыла:

1) Советлар Союзы һәм Россия Федерациясе Геройлары;

2) Социалистик Хезмәт Геройлары;

3) Россия Федерациясе Хезмәт Геройлары;

4) Дан орденының тулы кавалерлары I, II һәм III дәрәжәдәге Дан орденнары белән бүләкләнгән;

5) Хезмәт Даны орденының тулы кавалерлары I, II һәм III дәрәжәдәге Хезмәт Даны орденнары белән бүләкләнгән;

6) Бөек Ватан сугышы ветераннары, махсус хәрби операциядә катнашучылар;

7) Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының мактаулы граждандары, Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл җирлеге;

8) Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл җирлеге Россия Федерациясе, Татарстан Республикасы үсешенә өлеш керткән предприятие, учреждение һәм оешмалар житәкчеләре.

8.4. Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл җирлеге территориясендә мактаулы җирләү өчен бушлай бирелә торган җир кишәрлегенең күләме 5,0 кв.м (2,0 м x 2,5 м) (2,2 м тирәнлек) тәшкил итә.

8.5. Мактаулы күмү өчен урын бирү турындагы гариза мөрәҗәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә көгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

8.6. Мактаулы җирләү өчен урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (нигез кушымтасы белән);

2) мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ, әгәр мактаулы җирләү өчен урын бирү турындагы гариза белән мөрәҗәгать итүче вәкиле мөрәҗәгать итүчегә мөрәҗәгать итсә, шулай ук мөрәҗәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документ күчermәсе (дәреслек кушымтасы белән - чагыштыру өчен);

3) Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл җирлеге, Россия Федерациясе алдында вафат булган Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә муниципаль районы, муниципаль берәмлек Екатерина авыл җирлеге казанышларын раслый торган хезмәт (хезмәт) эшчәнлеген, таныклыklarның һәм бүләкләүләрнең төп нәсхәләре) документлар (хезмәт кенәгәләре (булган очракта) яисә башка документлар;

4) үлем турындагы таныклыкның күчermәсен (нигез ташы кушымтасы белән);

5) кремация турында белешмә күчermәсе - көлле урнаны күмгәндә (чынын төркөп, төргөк өчен);

6) мөрәҗәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкөртүгә ризалык.

8.7. Гаризаны карау, мактаулы җирләү өчен урын бирү турында яисә мактаулы күмү урыны бирүдән баш тарту турында карар кабул итү өлегә Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

9. Хәрби күмүләр

9.1. Авыл җирлегенең иҗтимагый зиратлары территориясендә хәрби күмүләр (хәрби участкалар) өчен аерымланган җир кишәрлекләре (зоналар) каралырга мөмкин.

9.2. Хәрби күмү урыны вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә бирелә.

9.3. 8-ФЗ номерлы Федераль законның 11 статьясындагы 1 һәм 3 пунктларында күрсәтелгән үлгән кешене күмү, үлгән кешенең ихтыяр белдерүен йә хатынының, якин туганнарының яисә башка туганнарының теләген исәпкә алып рөхсәт ителә.

9.4. Авыл җирлеге территориясендә хәрби җирләү өчен бушлай бирелә торган җир кишәрлегенең күләме 5,0 кв.м (2,0 м x 2,5 м) (2,2 м тирәнлек) тәшкил итә.

9.5. Хәрби күмү урыны бирү турында гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәҗәгать иткәндә, ирекле рәвештә көгазь чыганакта тапшырыла.

9.6 Хәрби җирләүгә урын бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар өстәлеп бирелә:

1) мөрәҗәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (нигез кушымтасы белән);

2) мөрәҗәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ, әгәр хәрби

жирләү өчен урын биру турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать итүчегә мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчәрмәсе (дәрәслек кушымтасы белән - чагыштыру өчен);

3) үлем турындагы таныклыкның күчәрмәсен (нигез ташы кушымтасы белән);

4) кремация турында белешмә күчәрмәсе - көлле урнаны күмгәндә (чынын теркәп, төргәк өчен);

5) үлгән кешенең жәмәгать зиратының хәрби участогында жирләнәргә мөмкин затлар категориясенә караган раслий торган документлар.

6) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

9.7. Гаризаны карау, мактаулы жирләү өчен урын биру турында яисә мактаулы күмү урыны бирүдән баш тарту турында карар кабул итү өлге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән төртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

10. Жирләү

10.1. Гамәлдәге кабергә күмү санитария нормаларын үтәп, буш урыннар булганда гамәлгә ашырыла. Күмгәндә табутлар арасындагы ара (табут белән урна арасындагы, урна белән урна арасындагы) вертикаль һәм горизонталь буенча кимендә 0,5 м булырга һәм жир катламы белән тутырылырга тиеш. Жир катламының калыңлыгы өске табутлардан алып өскә кадәр кимендә 1 метр булырга тиеш.

10.2. Жирләү бары тик минерализация чоры узгач кына башкарыла, ләкин соңгы күмү вакытыннан 15 елдан да иртәрәк түгел.

Кремациядән соң урнаны көл белән күмү соңгы күмү вакытыннан соң узган срокка бәйсез рәвештә башкарыла.

10.3. Авыл жирлеге территориясендә урнашкан зиратларда туганнар, мактаулы, хәрби күмүләр урынында жирләүгә рөхсәт биру түләүсез гамәлгә ашырыла.

10.4. Жирләүгә рөхсәт биру турында гариза гариза гариза бирүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә ирекле рәвештә көгазь чыганакта тапшырыла.

10.5. Жирләүгә рөхсәт биру турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләргә күмү кенәгәсендә булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклый торган документ күчәрмәсе (дәрәслек кушымтасы белән);

3) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслий торган документ, әгәр жирләүгә рөхсәт биру турындагы гариза белән мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклай торган документның күчәрмәсе (дәрәслек кушымтасы белән чагыштыру өчен);

4) үлем турындагы таныклыкның күчәрмәсен (нигез ташы кушымтасы белән);

5) үлгән бала туган очракта үлгән баланың тууын дәүләт теркәве фактын раслий торган ЗАГС органнары тарафыннан бирелгән документ;

6) кремация турында белешмә күчәрмәсе - көлле урнаны күмгәндә (чынын теркәп, төргәк өчен);

7) үлгән кешенең исеменә күмү урыны теркәлгән зат белән туганлык бәйләнешен раслий торган документлар (яисә тиешле жирләнгән урында күмелгән килеш), йә аның өлге урында үлгән кешене күмүгә язма ризалыгы;

8) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

Жирләү урыны теркәлгән зат вафат булган очракта

жирләүгә рөхсәт биру турындагы гаризага шулай ук теркәлә:

1) үлгән кеше исеменә рәсмиләштерелгән күмү турында таныклык (күмү турында

таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләренә күмүне теркәү кенәгәсендә булуын билгели);

2) күмү урыны теркәлгән затның үлеме турында таныклык күчermәсен (кабер өчен чын нөсхә кушымтасы белән);

3) кремация турында белешмә күчermәсе - келле урнаны күмгәндә (чынын теркәп, төргәк өчен).

10.6. Жирләүгә рөхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән ялгыз күмү күләменнән чыгып, табут күмү өчен таләп ителгән урында буш урын булмау;

2) юкка чыгарыла торган зират күмү өчен ябык;

3) гаризаны карау өчен кирәкле документларның чын исемнәрен тапшырмау;

4) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, ул аларның чынбарлыгында объектив рәвештә дәрәслекне раслауны кыенлаштыра;

5) кабергә кел күмүдән тыш (табутка табут күмгәндә) минерализация чоры тәмамланмый;

6) аны күмүгә рөхсәт бирү турында гариза бирелгән очракта (вафат булучы исеменә рәсмиләштерелгән күмү урынын теркәү турында белешмәләр булмау (вафат булучы исеменә рәсмиләштерелгән күмү турында таныклык булмаганда).

10.7. Гаризаны карау, жирләү өчен урын бирү яисә күмү урынын бирүдән баш тарту турында карар кабул итү әлеге Нигезләмәнең 6.5-6.9 пунктларында билгеләнгән тәртиптә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11. Мөрхүмнең мәетләрен (мәетләрен) аеру алга таба яңадан күмү өчен

11.1. Аларны күчереп күмү максатыннан күмгән мәетләренә эксгумацияләү санитария нормалары һәм кагыйдәләре таләпләрен исәпкә алып башкарыла.

11.2. Авыл жирлегә территориясендә урнашкан зиратта вафат булган, вафат булган, жирләнгән мәетне (мәетне) алуға рөхсәт бирү түләүсез гамәлгә ашырыла.

11.3. Үлгән кешенең мәетләрен (көлен) алуға рөхсәт бирү турында гариза гариза мөрәжәгать итүче тарафыннан ихтыярий рәвештә кәгазьдә, турыдан-туры вәкаләтле органга мөрәжәгать иткәндә тапшырыла.

11.4. Үлгән кешенең мәетен (көлен) алуға рөхсәт бирү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (күмү турында таныклык булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләренә күмү кенәгәсендә булуын билгели);

2) мөрәжәгать итүченең шәхесен таныкмый торган документ күчermәсе (дәрәслек кушымтасы белән);

3) мөрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр үлгән кешенең калдыкларын (прахны) алу турындагы гариза белән алга таба яңадан күмү өчен мөрәжәгать итүче вәкиле мөрәжәгать итүченең вәкиле мөрәжәгать итсә, шулай ук мөрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (нигез ташы кушымтасы белән) мөрәжәгать итсә;

4) чыгарылган мәетне (көлне) күчереп күмү урыны булуын раслый торган документ;

5) мөрәжәгать итүченең шәхси мәгълүматларын эшкәртүгә ризалык.

11.5. Үлгән кешенең мәетен (рухын) алырга рөхсәт бирүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен тапшырмау;

2) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, ул аларның чынбарлыкта дәрәслеген тикшереп торуну объектив

кыенлаштыра.

11.6. Үлгән кешенең мәетләрен (рухын) алырга рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрен күрсәтеп, вафат булган мәетне (прахны) аерып алуға рәхсәт бирүдән мотивацияләнгән баш тартуны рәсмиләштерә.

11.7. Үлгән кешедән мәет калдыкларын (прахны) алуға рәхсәт бирүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

вафат булучының мәетләрен (мәетен) аерып алуға рәхсәт бирә;

күмүләрне теркәү китабына күчәрәп күмү турында тиешле язма кертүне гамәлгә ашыра (үлгәннең мәетләрен (көлен) алу башкарылган күмү урынында бер үк вақытта күмү турында язманы гамәлдән чыгару).

үлгәннең мәетен алу буенча чаралар оештыра.

11.8. Үлгән кешенең мәетләрен (көлен) алуға рәхсәт бирү яисә мәетне (прахны) алуға рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карар мәрәжәгать итүче мәрәжәгать иткән көнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

11.9. Үлгән кешенең мәетләрен (көлен) алуға рәхсәт бирү турындагы яисә үлгән кешенең мәетләрен (көлен) алуға рәхсәт бирүдән баш тарту турындагы карар мәрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь документ рәвешендә тапшырыла.

11.10. Үлгән кешенең мәетен (мәетен) алу эшләре санитария кагыйдәләрен үтәп башкарылырга тиеш.

Үлгән кешенең калдыкларын (прахны) аерып алу эшләре тәмамлангач, ике нөсхәдә үлгән кешенең мәетләрен (мәетен) алу турында акт төзелә, анда үлгәннең мәетен чыгару буенча эш урыны, датасы һәм тәмамлану вақыты, аның исеменә күмү урыны теркәлгән затның фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы - булган очракта) күрсәтелә.

Үлгән кешенең мәетләрен (мәетен) алу турындагы актың беренче нөсхәсе вәкаләтле органда саклана, актың икенче нөсхәсе күмү урыны теркәлгән затка имза астында бирелә.

11.11. Жирләү урынында бер генә үлгән кешенең мәете (мәете) жирләнгән очракта, күмү турында таныклык алына.

12. Жирләүләрне теркәү (яңадан теркәү)

12.1. Авыл жирлегә территориясендә урнашкан жәмәгать зираты территориясендә житештерелгән һәр күмү вәкаләтле орган тарафыннан күмүләрне теркәү кенәгәсендә теркәлә.

12.2. Жирләү урынын теркәү, күмү урыны теркәлгән затның вафат булган очракта, вәкаләтле орган тарафыннан гамәлгә ашырыла һәм мәрәжәгать итү характерында була.

Жирләү урыннарын яңадан теркәгән өчен түлеү алынмый.

12.3. Күмү урынын яңадан теркәү турындагы гариза мәрәжәгать итүче тарафыннан турыдан-туры вәкаләтле органга мәрәжәгать иткәндә кәгазь чыганакта ирекле рәвештә тапшырыла.

12.4. Жирләү урынын яңадан теркәү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) күмү турында таныклык (махсулаштырылган хезмәтне күмү турында таныклык булмаган очракта, исеменә күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләрне күмү кенәгәсендә булуын билгели);

2) мәрәжәгать итүченең шәхесен таныкмый торган документ күчәрмәсе (дәреслек кушымтасы белән);

3) мәрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрен раслый торган документ, әгәр күмү урынын яңадан теркәү турындагы гариза белән мәрәжәгать итүче вәкиле мәрәжәгать итүчегә мәрәжәгать итсә, шулай ук мәрәжәгать итүченең шәхесен раслаучы документның күчәрмәсе (дәреслек кушымтасы белән чагыштыру өчен);

4) күмү урынын яңадан теркәүне гамәлгә ашыра торган затның шәхесен раслаучы документның күчermәсе (нигез кушымтасы белән);

5) күмү урынын яңадан теркәүне гамәлгә ашыра торган зат вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ, шулай ук исеменә күмү урынын яңадан теркәү башкарыла торган зат вәкиленең шәхесен таныкый торган документ күчermәсе (чынбарлығын чагыштыру өчен кушып);

6) күмү урыны теркәлгән затның үлеме турында таныкыйк яисә аның нотариаль таныкыйланган күчermәсе (исеменә күмү урыны теркәлгән затның вафат булуы очрагында);

7) күмү урыны теркәлгән затның исеменә теркәлгән затның туганыйк бәйләнешен расый торган документлар исеменә күмү урыны теркәлә йә тиешле жырләнү урыны теркәлә торган зат белән яисә әлеге документларның нотариаль таныкыйланган күчermәләре.

12.5. Жырләнү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозыйлан яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, ул аларның дәрәслеген объектив рәвештә расларга кыйен;

3) күмү урынын теркәү турында, исеменә күмү урынын яңадан теркәү башкарылан гариза бирелгән очракта (күмү турында таныкыйк булмаганда) мәрхүм исеменә күмүне теркәү китабында белешмәләр булмау.

12.6. Жырләнү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, кире кагу сәбәпләрән күрсәтел, күмү урынын яңадан теркәүдән нигезле баш тарта.

12.7. Күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган:

күмү урынын яңадан теркәү турындагы карарны рәсмиләштерә;

тиешле язманы күмүләрне теркәү китабына кертә.

12.8. Жырләнү урынын яңадан теркәү яисә күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы карар мәрәжәгать итүче мәрәжәгать иткән кәнне вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

12.9. Жырләнү урынын яңадан теркәү турындагы яисә күмү урынын яңадан теркәүдән баш тарту турындагы карар мәрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь чыганактагы документ рәвешендә тапшырыла.

12.10. Жырләнү урыны кабат теркәлгән затка вәкаләтле орган күмү турында таныкыйк бирә.

13. Жырләнүләр турында таныкыйкларны рәсмиләштерү

13.1. Жырләнү кәнәндә вәкаләтле орган тарафыннан тиешле жырләнү турында таныкыйк тезелә һәм бирелә.

13.2. Жырләнүләр турында, шул исәптән әлеге Нигезләмә кабул ителгәнчегә кадәр башкарылан таныкыйкларны рәсмиләштерү вәкаләтле орган тарафыннан түләүсез нигездә гамәлгә ашырыла.

13.3. Жырләнү турындагы таныкыйкта түбәндәгеләр күрсәтелә:

жырләнү булдырылан территориядәге ижтимагый зиратның исеми;

зиратның урнашу урыны (адресы);

жырләнү төре (ялгыз, туганыйк, дин тоту, мактаулы, хәрби);

күмү үлчәме;

зиратта күмү урыны (квартал номеры һәм күмү участогы);

күмү теркәлгән затның фамилиясе, исеми һәм атасының исеми (соңгысы - булган очракта).

13.4. Әлеге Нигезләмә кабул ителгәнчегә кадәр башкарылан жырләнү турында таныкыйкны рәсмиләштерү хақында гариза мәрәжәгать итүче тарафыннан турыйдан-турый

вәкаләтле органга мәрәжәгать иткәндә, ирекле рәвештә кәгазьдә тапшырыла.

13.5. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү турындагы гаризага түбәндәге документлар кушып бирелә:

1) мәрәжәгать итүченең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (нигез кушымтасы белән);

2) мәрәжәгать итүче вәкиленең вәкаләтләрән раслый торган документ, әгәр күмү турында таныклыкны рәсмиләштерү турындагы гариза белән мәрәжәгать итүче вәкиле мәрәжәгать итсә, шулай ук мәрәжәгать итүче вәкиленең шәхесен таныклаучы документның күчermәсе (нигез кушымтасы белән чагыштыру өчен);

3) тиешле урында күмелгән үлгән кешегә карата вафат булу турында таныклык күчermәсен (кабер өчен чын нөсхә кушымтасы белән);

4) үлгән кешегә карата кремация турында белешмә күчermәсе, тиешле урында күмелгән көллә урна (кабер өчен чын нөсхә кушымтасы белән);

5) тиешле урында күмелгән үлгән кеше белән тугандаш мөнәсәбәтләрне раслый торган документлар яисә әлегә документларның нотариаль таныкланган күчermәләре.

Күмү кенәгәсендә исемнә күмү урыны теркәлгән зат турында белешмәләр булса, бу затка күмү турында таныклык әлегә пунктның 3 - 5 бүлекләрендә күрсәтелгән документларны тапшырмыйча рәсмиләштерелә.

13.6. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен түбәндәгеләр нигез була:

1) гаризаны карау өчен кирәкле документларның төп нөсхәләрен бирмәү;

2) тәкъдим ителгән документларда тулы булмаган, бозылган яисә дәрәс булмаган мәгълүмат булу, ул аларның дәрәслеген объектив рәвештә расларга кыен;

3) элек башка затка юкка чыгарылган урынга жирләү турында таныклык бирү;

4) күмелгән жирләрне теркәү кенәгәсендә белешмәләр булмау.

13.7. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булганда, вәкаләтле орган, баш тартуның сәбәпләрән күрсәтеп, күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдә нигезле баш тартуны рәсмиләштерә.

13.8. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту өчен нигезләр булмаган очракта, вәкаләтле орган күмү турында таныклыкны рәсмиләштерә һәм бирә.

13.9. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карар мәрәжәгать итүче мәрәжәгать иткән кенә вәкаләтле орган тарафыннан кабул ителә.

13.10. Жирләү турында таныклыкны рәсмиләштерү яисә күмү турында таныклыкны рәсмиләштерүдән баш тарту турындагы карар мәрәжәгать итүчегә шәхсән кәгазь чыганакта документ рәвешендә тапшырыла.

14. Зиратларны карап тоту һәм карап тоту кагыйдәләре

14.1. Иқтимагый зиратларны тоту вәкаләтле орган тарафыннан «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләрен сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 5 апрелендәге 44-ФЗ номерлы Федераль законда билгеләнгән тәртиптә конкурс процедуралары (шартнамәләр) нигезендә хужалык итүче субъектлар (юридик затлар, шәхси эшқуарлар) белән контрактлар (шартнамәләр) тәзү юлы белән гамәлгә ашырыла.

Иқтимагый зиратларны карап тоту буенча подряд эшләре жирләү билгеләнешендәге объектларны агымдагы ремонтлауны, капитал ремонтлауны, дәүләт саклавындагы каберләрен һәм һәйкәлләрен карап тотуны, әгәр күмү бюджет акчалары исәбеннән башкарылган булса, зират территориясен жыештырганда һәм чүп-чар чыгарганда;

14.2. Жирләү өчен җаваплы гражданныр күмү урыннары территорияләрендә чисталыкны һәм тәртипне тәэмин итергә, билгеләнгән урыннарда чүп-чар складларга, күмү

участокларында тере киртәләргә һәм чөчөклә утыртмаларны карарга, кабер корылмаларын (киртәләргә) вакытында ремонтларга, кабер калкулыкларын тәртипкә китерергә, һәйкәлләргә һәм коймаларны урнаштырырга, яңадан төзәргә һәм аларны төшерергә бурычлы.

14.3. Күмү билгеләнешендәгә объектлар территориясе буенча табутларны (вафат булганнарның гәүдәләргә) ташу һәм күчерү өчен катафалка-арбалар, катафалка-сани, катафалка-носилкалар, ә урналарны күчерү өчен катафалка-носилкалар булырга тиеш.

14.4. Авыл җирлегә территориясендә урнашкан зиратларда бердәм эш режимы билгеләнә.

Үлгәннәрне күмү тәүлекнең якты вакытында башкарыла.

14.5. Жәмәгать зираты территориясендә килүчеләр тынлык һәм тәртип сакларга тиеш.

14.6. Жәмәгать зираты территориясендә килүчеләргә тыела:

1) сәяси, идеологик, раса, милли яисә дини нәфрәт мотивлары буенча йә нинди дә булса социаль төркемгә карата нәфрәт яисә дошманлык мотивлары буенча һәйкәлләргә, күмү урыннарына яисә күмү билгеләнешендәгә объектларга тиешле эчтәлектәгә язмалар яисә рәсемнәр төшерергә;

2) жәмәгать зираты территориясен чүпләргә;

3) агачларны һәм куакларны кисүне башкарырга;

4) этләр йөртәргә, йорт хайваннарын көтәргә, кош-корт тотарга;

5) учаклар кабызырга;

6) ком, балчык табарга, дерн кисәргә;

7) яшел утыртмаларны бозарга;

8) исерткеч эчемлекләр эчәргә һәм айнык булмаган хәлдә;

9) грунт казырга, төзелеш һәм башка материаллар запасларын калдырырга;

10) чүп-чар, сүтелгән иске кабер ташлары (кабер ташлары), өлегә максатлар өчен билгеләнмәгән урыннарда коймалар салырга;

11) үз белдегә белән кабер казырга һәм күмү эшләргә башкарырга;

12) ябылганнан соң зират территориясендә булырга.

14.7. Зиратларга массакүләм килү белән бәйлә бәйрәмнәр вакытында вәкаләтле орган тарафыннан эш һәм зиратларга бару өчен махсус режимнар кертеләргә мөмкин.

15. Бәхәсләргә хәл итү тәртибе

Өлегә Нигезләмәгә гамәлгә ашыруга бәйлә рәвештә барлыкка килә торган бәхәсләр судтан тыш һәм суд тәртибендә хәл ителә.

16. Тармакта законнарны бозган өчен җаваплылык күмү һәм күмү эше

Җирләү һәм күмү эше өлкәсендә гамәлдәгә законнар нигезләмәләргә бозуда гаепле затлар Россия Федерациясе законнары, Татарстан Республикасы законнары нигезендә җаваплы булалар.

Кушымта
Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл җирлеге башкарма комитетының 2024 елның 27 маендагы 10 номерлы карары белән расланган Нигезләмәгә

Исемлек
Татарстан Республикасы Яңа Чишмә муниципаль районының Екатерина авыл җирлеге территориясендә урнашкан зиратлар

№ п/п	Жәмәгать зираты исеме	Жәмәгать зиратының урнашу урыны (адресы)
1	Православие зираты	Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы, Екатерина бистәсе авылы Екатерина авыл җирлеге (кадастр номеры: 16:31:120406:92)
2	Православие зираты	Татарстан Республикасы, Яңа Чишмә районы, Яңа Иванаево авылы Екатерина авыл җирлеге (кадастр номеры: 16:31:120101:37)

Карарга №2 нче нигезләмә
Татарстан Республикасы Яңа Чишмә
муниципаль районының Екатерина
авыл җирлеге башкарма комитеты
карары белән 2024 елның 27
маендагы 10 номерлы

Таләпләр

мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына, хатынына, якин туганнарына, башка туганнарына, үз өстенә бурыч алган законлы вәкилгә яисә башка затка
Үлгән кешене күмүне тормышка ашыру

№ п/п	Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр атамасы	Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнгән исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр
1	Мәет күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү	ГХАТ органнарында үлем таныклығын рәсмиләштерү
2	Мәет җирләү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны биерү һәм китерү	1. Транспорт чарасын (төяү-бушату эшләрен дә кертеп) биерү һәм илтөп җиткерү (төяү-бушату эшләрен һәм үлгәннең гәүдәсе (калдыклары) булган урынга турыдан-туры күчү (алга таба - үлгән): 1) фабрика шартларында сыйфатлы агачтан ясалган агач табут; 2) күмү өчен кирәкле башка предметлар: жәймә - 80 x 200 зурлыгындагы 1 данә; меңдөр - 40 x 40 см зурлыгындагы 1 данә; 3) ритуаль төркәү билгесен җирләү. 2. Табутны, күмү өчен кирәкле башка предметларның күренеп тора торган кимчелекләре (тишек, бәке, киселешләре) булмаска тиеш.
3	Зиратта (крематорийда) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) күчерү	1. Үлгән кеше белән табутны чыгару һәм аны махсуслаштырылган транспорт чарасы стоянкасына кадәр күчерү катафалка-тележкаларда, носилка-катафалкаларда, чаналарда гамәлгә ашырыла. (ел фасылларына карап). 2. Күмү урынына вафат булган табутны күчереп күмү (кремация) махсуслаштырылган транспорт чарасы тарафыннан башкарыла. Азык-төлек чималын һәм азык-төлек продуктларын ташу өчен кулланыла торган автотранспорттан тыш, үлгәннәр белән табут өчен башка төр транспорттан файдалану рөхсәт ителә. Үлгән кеше белән табутны күчереп йөрткәндә йөртүче

		<p>тизлек режимын сакларга, кискен тормозлардан качарга тиеш.</p> <p>Табутны транспортлау вакытында зыян күрергә тиеш түгел.</p> <p>3. Күмү урынына кадәр үлгәннәр белән табутны (кремация) алмаштыру катафалка-тележкаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (ел фасылларына карап) гамәлгә ашырыла.</p> <p>4. Үлгән транспорт белән табутны күчөргәннән һәм күмгәннән соң, кулланырга рөхсәт ителгән дезинфекция чараларын җыештырырга һәм эшкәртүгә мөһбүри рәвештә дучар ителергә тиеш.</p>
4	<p>Тарту (алга таба көл белән урна бирү белән кремация)</p>	<p>1. Җирлеу гамәлгә ашырылган вакытка гаризада күрсәтелгән урында вафат булган (көлле урна) табутны күмү өчен кабер булуы тәэмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Мәет күмү өчен кабер казу кулдан яисә механик ысул белән башкарыла.</p> <p>Табут күмгәндә кабернең озынлыгы 2 метрдан ким булмаска тиеш, киңлеге - 1 метр, тирәнлеге - 1,5 метр, җир өсте тигезлегеннән алып табут капкачына кадәр ераклыгы - 1 метр.</p> <p>Кабернең озынлыгын җиргә күмгәндә, кабернең киңлеге - 1 метр, җир өсте тигезлегеннән алып туфраклы чүп савытларына кадәр 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне кабергә күмү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Шәхелелеге Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән вафат булганнарны чукындыру рөхсәт ителми.</p> <p>5. Күмү буенча хезмәтләр күрсәтү (көлле урнаны күмү):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) табут капкачын ябу (табут күмгәндә генә); 2) кабергә табутны (көлле урнаны) төшерү; 3) кабер өстендәге калкулык корылган кабер ташлары күмү; 4) үлгән кешенең туу һәм үлү даталарын (мондый мәгълүмат булган очракта), күмүнең төркәү номерын язуды ритуаль төркәү билгесен (фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы) кабердә урнаштыру. <p>6. Кремль буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вакытларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлчеләрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә күрсәтелергә тиеш.</p> <p>Тун белән урна бирү һәм кремация турында белешмә кремациядән соң 24 сәгать узгач бирелә.</p> <p>Тун белән капланган урналарны җиргә генә күмәләр.</p> <p>7. Күмүгә гамәлгә ашырганда түбәндөгеләр тәэмин ителә:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) каберлекләрнең күрше урыннарына кимендә 0,5 метр ара;

		2) күрше күмүлөрнөң (коймаларның, һәйкәлләрнөң, кабер плитәләренөң) сакланышы
--	--	---

Карарга №3 нче нигезләмә
Татарстан Республикасы Яңа Чишмә
муниципаль районының Екатерина
авыл җирлеге башкарма комитеты
карары белән 2024 елның 27
маендагы 10 номерлы

Таләпләр

Ир яисә хатын, якин туганнары, башка туганнары, вафат булучының законлы вәкиле яисә законлы вәкиле булмаганда, җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнган исемлеге нигезендә түләүсез күрсәтелә торган хезмәтләр сыйфатына Аларны күмү мөмкин булмаганда, шулай ук җирләү бурычын үз өстенә алган башка затлар булмаганда һәм шөхесә ачыкланмаган үлгән кешеләр булмаганда

№ п/п	Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнган исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләр атамасы	Мәет җирләү буенча хезмәтләр күрсәтүнең гарантияләнган исемлеге нигезендә күрсәтелә торган хезмәтләрнең сыйфатына карата таләпләр
1	Мәет күмү өчен кирәкле документларны рәсмиләштерү	ГХАТ органнарында үлем турында таныклыкны рәсмиләштерү
2	Тән кимү	Үлгән кешенең йөгә махсус Киём-салым һәм аяк киеме
3	Мәет җирләү өчен кирәкле табутны һәм башка предметларны бирү һәм китерү	<p>1. Транспорт чарасын (төяү-бушату эшләрен дә кертеп) бирү һәм илтәп җиткерү (төяү-бушату эшләрен һәм үлгәннең гәүдәсе (калдыклары) булган урынга турыдан-туры күчү (алга таба - үлгән):</p> <p>1) фабрика шартларында сыйфатлы агачтан ясалган агач табут;</p> <p>2) күмү өчен кирәкле башка предметлар: жәймә - 80 x 200 зурлыгындагы 1 данә; мендәр - 40 x 40 см зурлыгындагы 1 данә аяк киеме;</p> <p>3) ритуаль теркәү билгесен җирләү.</p> <p>2. Үлгәннәрне мәеткә күмү өчен кирәкле табутны, башка предметларны киендерү күзгә күренерлек кимчеләкләр булырга тиеш түгел (тишек, бәке, киселеш)</p>
4	Зиратта (крематорийда) үлгән кешенең гәүдәсен (калдыкларын) күчерү	<p>1. Үлгән кеше белән табутны чыгару һәм аны махсуслаштырылган транспорт чарасы стоянкасына кадәр күчерү катафалка-тележкаларда, носилка-катафалкаларда, чаналарда гамәлгә ашырыла. (ел фасылларына карап).</p> <p>2. Күмү урынына вафат булган табутны күчереп күмү (кремация) махсуслаштырылган транспорт чарасы тарафыннан башкарыла.</p> <p>Азык-төлек чималын һәм азык-төлек продуктларын ташу өчен кулланыла торган автотранспорттан тыш, үлгәннәр</p>

		<p>белән табут өчен башка төр транспорттан файдалану рөхсәт ителә.</p> <p>Үлгән кеше белән табутны күчереп йөрткәндә йөртүче тизлек режимын сакларга, кискен тормозлардан качарга тиеш.</p> <p>Табутны транспортлау вакытында зыян күрергә тиеш түгел.</p> <p>3. Күмү урынына кадәр үлгәннәр белән табутны (кремация) алмаштыру катафалка-тележкаларда, катафалка-носилкаларда, катафалка-чаналарда (ел фасылларына карап) гамәлгә ашырыла.</p> <p>4. Үлгән транспорт белән табутны күчәргәннән һәм күмгәннән соң, куллануга рөхсәт ителгән дезинфекция чараларын җыештырырга һәм эшкәртүгә мәҗбүри рәвештә дучар ителергә тиеш.</p>
5	Тарту (алга таба көл белән урна бирү белән кремация)	<p>1. Жирләү гамәлгә ашырылган вакытка гаризада күрсәтелгән урында вафат булган (көлле урна) табутны күмү өчен кабер булуы тәмин ителергә тиеш.</p> <p>2. Мәет күмү өчен кабер казу кулдан яисә механик ысул белән башкарыла.</p> <p>Табут күмгәндә кабернең озынлыгы 2 метрдан ким булмаска тиеш, киңлеге - 1 метр, тирәнлеге - 1,5 метр, жир өсте тигезлегеннән алып табут капкачына кадәр ераклыгы - 1 метр.</p> <p>Кабернең озынлыгын жиргә күмгәндә, кабернең киңлеге - 1 метр, жир өсте тигезлегеннән алып туфраклы чүп савытларына кадәр 1 метр булырга тиеш.</p> <p>3. Үлгәннәрне кабергә күмү рөхсәт ителми.</p> <p>4. Шәхелелеге Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән срокларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән вафат булганнарны чукындыру рөхсәт ителми.</p> <p>5. Күмү буенча хезмәтләр күрсәтү (көлле урнаны күмү):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) табут капкачын ябу (табут күмгәндә генә); 2) кабергә табутны (көлле урнаны) төшерү; 3) кабер өстендәге калкулык корылган кабер ташлары күмү; 4) үлгән кешенең туу һәм үлү даталарын (мондый мәгълүмат булган очракта), күмүнең төркеү номерын язулы ритуаль төркеү билгесен (фамилиясе, исеме, атасының исеме (соңгысы) кабердә урнаштыру. <p>6. Кремль буенча хезмәтләр күрсәтү (шәхесе Россия Федерациясе законнарында билгеләнгән вакытларда эчке эшләр органнары тарафыннан билгеләнмәгән үлчеләрдән тыш) гаризаны рәсмиләштергәндә күрсәтелергә тиеш.</p> <p>Тун белән урна бирү һәм кремация турында белешмә кремациядән соң 24 сәгать узгач бирелә.</p> <p>Тун белән капланган урналарны жиргә генә күмәләр.</p> <p>7. Күмүне гамәлгә ашырганда түбәндәгеләр тәмин</p>

		<p>ителә:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) каберлекләрнең күрше урыннарына кимендә 0,5 метр ара; 2) күрше күмүләрнең (коймаларның, һәйкәлләрнең, кабер плитәләренең) сакланышы
--	--	--